

Már a keresztségben Isten gyermekeivé és a mennyei család tagjaivá tett minket; inté a keresztszülőket, hogy úgy vigyázzanak ránk, mint az ég polgáira; meg sem elégszik a szülők által adott oktatással, ő maga állít iskolákat, hol az igaz hitre és az imádságra oktat, lelkesít Krisztus és a Szentek követésére, mutatja a biztos utat az ég felé, de földi jólétünkről sem feledkezve meg, a természettel és egyéb hasznosítható tudományokkal is megismertetni törekszik.

Segítségünkre jön, ha elbuktunk volna; el nem hagyja még a legnagyobb bűnösöket sem; van hatalma vétkeket megbocsátani, a pokol örvényéből kiragadni, Istenhez visszavezetni. Új életet ad az elszáradt fának, hogy ismét gyümölcsöt hozhasson a mennyországára.

Gyermekeibe nemcsak erőt önt, őket az igazságban a bérálás által megszilárdítván, hanem isteni eledelt is nyújt nekik a legméltóságosabb Oltárszentségben, nagy szeretettel bí minket, hogy résztvegyünk a szentmisében, az áldozásban, mert itt meríthetjük a kegyelem kincseit, itt kapjuk az üdvösség zalogát. Ha más egyebet nem kapnánk Egyházunktól, mint Krisztus szent testét és véré, már emiatt is szeretnünk kellene őt, mint jó anyánkat, mert amint a legnagyobb szerencsétlenség kizártni az Úr asztalától, úgy abban részt venni a legnagyobb boldogság: „ő én bennem marad és én ő benne . . . örökké fog élni és én feltámasztom őt az utolsó napon“, mondja Jézus a méltóan áldozókról. Pedig az örökélet felől biztosítva lenni, végtelen értéke földi életünknek.

Mennyivel jobb anya az Egyház minden földi anyánál! Ezek testi életet adnak, amaz angyalit; ezek ruhát adnak ránk és a földről szedett ételt nyújtanak, az reánk adja az ártatlanság öltözetét és isteni eledelt nyújt; ezek a világra nevelnek minket, az pedig dicső mennyei hazánkra, ezek ideiglenes földi boldogságra vezetnek, az pedig végzetlen és végnélküli mennyéire. Nem érdemi az Egyház, hogy mint páratlan jó anyát szeressük?

Éber szemmel kíséri az ifjút, midőn megjön a pályaválasztás fontos pillanata. Ha pappá akar lenni, megnyitja számára papnevelő intézeteit, oktatja, neveli, felszenteli őt, hogy méltón léphessen az Úr oltárához és élőkért, holtakért bemutatassa az áldozatot.

Ha az ifjú vagy leány a tökéletességre akar törekedni a hármass fogadalom útján, kitarja előltük a kolostorokat, felmenti őket minden anyagi gondtól, tisztelettel és dicsőséggel környezi őket és nagy gonddal vezeti mint arákat a dicsőség királya elé.

A házasságra lépőket megáldja, szentségre emeli egybekelésüket és példaképpül eléjükbe állítja Krisztus és az Egyház közötti szeretetet.

Felkeresi ezen jó anya az aggokat, végelgyengülésben, halálos bajban szenvedőket, szentségi erőt nyújt nekik az utolsó küzdelemre és könnyíti nekik az átköltözést az örökkévalóságba. A katolikus pap felkeresi a járványos betegeket is és nyugodtan áldozza életét érettük, nem riad vissza semmi piszoktól, nyomortól, hogy a haldoklókat megvizs-

talja; teszi ezt az Egyház, a jó anya parancsára.

Bátran mondhatjátok: Oh Isten! mennyi vigasztalást nyújtasz egyházadban.

Feljegyzések.

Bornirt fürmedvénnyel eresztett újránapvilággá a protestans el-fogultság és maradiság Pályi Ede dr. szöcsöve útján. A „Katholikus Tanáregyesület“ ez évi gyűléset vette igazságtalan bírálat alá és rögtön azzal tamad neki a „klerikális jegyű középiskolai tanároknak,“ hogy hát miért törekzenek a „középiszoklak elklerikalizálására?“ — Nos mit ért azalatt a türelmetlen tollragó?

Megmondja néhány soral lejjebb. Fáj neki, hogy Mazy Engelbert megnyitja beszédében azt tüzte ki célul és nehéz feladatul: „az erkölcsöt a középiszoklak nevelés érdekében a katolikus világnézet keretébe kell visszakapcsolni.“

A katolikus világnézet! Ez az a bántó botránykő, melynek szerzetesszel zúzásához fog és ki akarja mutatni, hogy „egy újabb, fejlődés-képesebb világnézet egyszerűen elfogja söpörni maga elől a régít.“ — Értjük a dolgot.

*

A vallásos nevelés nem kell nekik; attól borzad és túszköl minden hasonzorú társa. Azért jósol és jövendöl új kort az istentelen iskolarendszer bekövetkezéséről, ahol nem a dogmarágo reverenda fog csupa köd-filozófiai alapon magyarázni és tanítani a mózesi terem-tés dönthetetlen tekintélyéről, hanem természet-tudományi órákon megismertetik az ifussággal mások „Darwint és az ő fejlődésánát.“ Ime a cél. Hazug és kétes teoriákat és hipotéziseket ajánlanak a megismert igazságok helyére, hogy leronthassák a katolikus világnézetet.

Be van jelentve előre a jövendő.

„De ne féljünk tőle. Ennél a nagyképű-ködő modern paedagogusnál okosabb férfiak fognak arról gondoskodni, hogy a vallástalan

tek arra az időszakra, melyben a józanok is szeretnek kissé bolondok lenni, s mely itt tegnap zenitjét érte el.

A szobáimat gondozó bruder már előre figyelmeztetett, mikor megemlítettem, hogy vasárnap esténként szereadokat kapok, hogy ez még semmi, várjak a „Fastnacht“ napjaira, akkor az egész Aachen „wird verrückt“, ami körülbelül annyit, mint megajdál. No bruder, ha kifejezésed talán gyöngédtelen is volt, de nem hazudtál. Vasárnap reggel szállingózni kezdtek az utcán olyan alakok, melyenket addig csak a kirakatokban láttam, bajazzók, tiróli és olasz leányok s még nem tudom miféle elnevezéssel illetendő komédiák, rongyosok, cigányok, iskolás gyermekeknek öltözött legények, hátukon tászkával; a gyermekek hátán ez nem lett volna bolond, ők tehát szalmás kosarat kaptak, közben egy-egy lovag is csörtetett el alakaim alatt. Aztán csoportok verődtek össze, a tiróli s olasz leányok verni kezdték azt az egyfenekű dobot, mely esőrgökökkel van ellátva karimáján s mely úgy zakatol, mint ötven sarkantyú, — becsületes magyar nevével máig se tudom — rágyújtottak valami vidám nótára: „Juhá, Juhá!“ „Du reichst dein Herz“ „In der Heimat“ stb. Egyik csoport a másik után következett s ez így tartott egész nap, azaz belenyúlt a késő éjszakába, természetesen gyérülve. Tegnap délelőtt folyt a hopszasza tovább, hol lépve, hol szököve utcahosszat énekelt a mélyen tisztelt közönség. Sokan, kik részt nem vettek is a fá-

radságos hopszban, legalább egy tarka sapka feltételével fejezték ki együttérzésüket. A Frau Doktor velünk áttellenben a család három éves reményét öltöztette fel Karneval tiszteletére s kiállította az ablakba. Egy másik átellenes fiatalember szomszédunk fehér bajzónak öltözve az ablakból nézte Karneval diszfelvonulását. Történt pedig ez 3 órakor. A hosszú menet három automobilbal kezdődött, egyik cigányokkal, a másik japánokkal, a harmadik bosnyakokkal volt megrakva. Aztán jött hét kocsik különböző ház és torony utánzatokkal, melyek szintén tele voltak farsangi alakokkal, majd Aachen allegóriája: egy nagy kocsis, első részén egy iv, rajta „Aquis Grana“ felírás, alatta egy vereshajú, világoskék ruhás, fehér fátyolos leány trónolt többekkel oldalán, hátsó részén egy emelvényen egy szakállas német középkori ruhában, fején a Nagy Károly-féle korona papir képmása. Körülötte szintén történelmi ruhájú férficsoport, a kocsis előtt s után pedig ősnémetek szőrös bundákkal, szárnyas sisakokkal, pajzsokkal, kik azt az anachronizmust követték el, hogy szivaroztak. Közvetlen utána a már említettem középkori koresma utánzata. Azután három más kocsis után egy diadalkocsis, kétke-rekű, rajta ösgermán vitéz, utána szarvas sisakú ösök, kik modern rezes bandát alkottak. Jött egy bolondok háza azután, utána lugend-brunn: Kókút, fából tetején s körülötte ifjak, kik nem akarnak megvénülni. Bolondok vára, melyben a bolond király s királyné egymás

mellett uraltak alattvalóikat, a királyné fellábon szökött, egyik udvarhölgye még kitaróbban, úgy, hogy a legtapasztaltabb fizikus is megemelte volna kalapját az egyszülű törvényének pontos érvényesítése előtt. Majd egy szekéren vonszolt automobil, vagy leghajó utánzat sofőrrel tetején; utána egy nagy gerenda piros hegygel, talam gyufát akart utánozni. Aztán az északi sark, egy eszkimó csoport, utána egy eszkimó kunyhó, eszkimónak öltözött studentekkel. Végre 18. számbeli porosz gránátosok, porosz huszárok (hol szintén elrontotta a hisztorikumot egy, a tiszturak kocsijába ült modern úr) előrebocsátásával közlekedett Karneval herceg kocsija. Nem volt ökelme egy nagy báb, mint ha jól tudom, Nizzában szokás, hanem egy ügyes fiatal ember, fehér ruhában, piros palásttal, mint a mesék királyfija, barátságosan itegtetett jobbra, balra. Középkori ruhájú kíséret s lovasok vették körül. E menethez csatlakozott a privat „juhá“-zók csoportja, hogy semmi se hiányozzék Karneval herceg pompájából. Ma már kissé csenedesebb az utca. A bálók fényéről nem tudok beszámolni. A hirdetések után annyit mondhatok, hogy „katolikus“ bál nem volt; legalább én ilyen hirdetést nem láttam. „Haben sie solche in Pest“, kérdeztek a menetre vonatkozólag. Nem tudom igazán teszik-e, nem-e Pesten? De Désen nem volt ilyen fényes „juhá“, annál kevésbé Karcfalván. Mégis huncut a német! Itthon csak pápaszemre s salabaktusokra gondolunk, de most látható,

iskolák fái az égit ne nöhessenek. — Addig pedig csak nyugodjék meg a nagy bíráló, hogy a magyar iskolákban klerikális jegyű tanárok tovább ápolhassák békeben a Regnum Marianumot és a kath. világnézetet.

Ez az igazság és azt terjeszteni szent és szép, fontos kötelesség.

Provokátorok.

Az utolsó hónapokban ugyancsak nem férnek a bőrükben a malterkanalas vitézek, nagyon fájt nekik a magyar katolicizmus öntudatra ébredése.

A szabadkőműves lidércnyomás alól immár felszabadultak a magyar katolikusok, melyben oroszán rész jutott sajtónknak a szervezeteink után. Mert éppen a sajtónk felvilágosító munkája teremtette meg a katolikuság mai helyzetét.

Nosza rajta, neki rontottak ezen erősségünknek. Minden rendű rangú közszükségletnek örvendő napi, heti, havi, szak- és szepirdalmi lapjainkkal szemben hasonló lapokat indítanak, gyermeklappal szemben gyermeklapot („A jó pajtást“-t., „Regelő bácsi“-t.) Felúttok részére nagy 16 oldalos olesó politikai lapot („Budapesti újság“-ot.). Ez utóbbinak szereztek már tizenegyezer előfizetőt és van I millió korona alapítókéjük, melyet pár hét alatt gyűjtöttek össze könnyűszerrel, részvényes alapon. Hát mi hol állunk? Sajnos, még mindig a kétszáz ezer koronával döcögünk évek óta.

Pedig-pedig, mellesleg mondva, ha nem ülnék pénzes szekrényeinken, talán másképpen, sokkal versenyképesebben neznének ki katolikus lapjaink, úgy, hogy a versenyt nem tudná fölvenni velünk egyetlen szabadkőműves koponyában született kotyvaszték lap sem.

Most képzeljük el kedves katolikus testvéreim ezeket a rengeteg alapokkal bíró szabadkőműves lapokat, melyek így meggazdagodottan, megerősödve lépnek föl velünk szemben, melyek aránylag óriás terjedelműknél és olesóságuknál fogva, ha egyebért talán nem, de vaskos voltukért

hogy bolondabb is tud lenni a magyarnál, ha neki fog. Elnyulnék levelem, ha a dolog komoly oldalához szólnék. Igazam van-e, ha annyit megjegyzek, hogy a hol boris időben, vizes faszterem fél nap hosszat tudnak szokni s énekelni, ott egészségesek a kedélyek. Berlinről pl. azt hallottam, hogy ott ki nem állhatják a rajnai karnevalokat. Bocssáson meg végre kedves Szerkesztő úr, hogy épen böjti időben zavarom ily farsangi gyarlóságokkal. De Karneval úrról nem írhattam, míg nem láttam, s ha böjt után írnek róla, dupla anachronizmusba esném, mit fennebb elítéltem. Így részemről nincs anachronizmus, mert mikor ezeket írom, bushagyó keddet hirdet a kalendárium. Enyhítés képen hozzáteszem, hogy a mily népes volt e két napon az utca, oly népesek itt vasárnap a templomok, s ha a szemek nem csalnak, látható, hogy nem a hivalkodás tölti meg azokat. Az egész január hóban sorra járta a templomokat az örökmádás, ami sok áldozást jelent, mi a fő, sok férfi járul az Úr asztalához. Azok, kik tegnap „juhá“-ztak, holnap hallani fogják a „memento homo“-t. Ez az, amit a németektől okvetlen meg kell tanulnunk. A viszontlátásra! Mely tisztelettel s szívvelyes üdvözlettel maradok a Szerkesztő úrnak igaz hive

Kovács Lajos.

jutnak a nép köze, mint makulaturis, milyen romboló hatással lesz az ránk nézve, ha elgondoljuk, hogy minden betű azért íródott, hogy a katolicizmuson folyton folyvást egyet rugjon.

A keztyűt eldobták, provokálnak minket, rettenetes dühvel, szitokkal várják védekezésünket, — én, mint talán nem alaptalanul aggódó szerény fia egyházunknak attól tartok, hogy a mi vézna sajtónk összeesik a mérkőzés alatt.

Azért minden túlbizakodás mellett jó lesz, ha Dávid paritayaköve mellett elhelyezünk abból tarsolyunkban, melyhez olygőrcsően ragaszkodunk: a pénzéből sajtónk céljaira, a míg el nem késtünk, mert bizony mondom: a tetlen, száraz bizakodás Istenben és egyházunk köszikla voltában a tornyosuló felhők előzményei után valószínűs Isten kísértés.

Simon Károly,
gyári munkás.

Vallás-bölcséleti konferenciák.

A kolozsvári Szt. Józsefről nevezett Báthory-Apor-Seminárium egyetemi ifjúságának és az érdeklődő közönségnek ez idén is hasznos és lélekemelő vallásbölcséleti konferenciákban volt része, amelyeket ugyanott ft. Fiedler Lipót jézustársasági atya februáris hó 13—16. napjain tartott. A kitűnő szónok az igazság hevével áthatott és a bizonyítékok tiszta és meggyőző erejével felvertett előadásaival mindvégig lekötve tartotta a hallgatóság figyelmét.

Előadásainak sorát a jellem fogalmának fejtegetésével vezette be s kimondja, hogy a jellem: a szilárd, következetes, részben jónak tartott, elveknél tántoríthatatlanul való betartása, követése. Ez az emberi tettek rugója, a lélek tükré, világító torony az élet küzdelmeiben. Az elvek célokat nyújtanak, irányt mutatnak, világnézetet adnak, szóval jellemet fejlesztenek. Számtalan példával, hasonlattal világította meg, hogy milyen az igazi ideális világnézet, hogyan s mivel szerezhető meg. A föld feltáruoló, gazdag aknai, a nimphák tánca és éneke, ambrozia és nektár élvezete és az ebből származó gyönyör: mind haszontalan, ideig tartó és lélekromboló. Hol keressük tehát? A hit, a vallás világában. Megkapó vonásokkal esetelt az igazi és az áltudomány közötti különbséget. Ez utóbbi az emberi lélek legnagyobb ellensége, amely az ifjúság nemességét, tisztaságát beszötétíti s letöri az élet virágát.

Hivatkozott a kétezzer éves egyháztörténelemre, amelynek világnézete a legnemesebb hitelveken alapszik, amelyek isteni eredetnek örvendenek. Isten léte pedig természetes, szükséges és kívánatos. Mikor pástörtézet látunk fölgynülni az éjszakákon, tudjuk, hogy meggyújtotta valaki. Tudjuk, hogy az ég ragyogó esilárjait is fölgyjűtja valaki . . . a Természet templomában a nagy Isten lányomait látjuk . . .

Annak az igazolását, hogy a katolikus elvek és az igazi tudomány között diszharmonia nincs, hogy a tudós nem kényszerül azon módon hitetlennek lenni, történeti és filozophiai idézetekkel dokumentálta.

Akadatok a multban s akadnak a jelenben is Róna Tivadarok, tollforgatók, akik a hit becsületébe gázoltak és gázolnak büntetlenül. Míg ha valaki ily vakmerőséggel pl. a zsidóságot támadta volna meg: a journalisztika már régen megkövezte volna azt.

Érdekes és hangulatot gerjesztő példakkal

tette neveléssékké ama ellenvetéseket, amelyek az ellentáborból hangzottak el, s amelyeknek tudatlanság s emberi kicsinyesség voltak forrásai.

A természetudományok s azoknak tudós művelői soh' sem jutottak ellentétbe a hittel.

A teleszkopium s mikroszkopium világában, amilyen szükség van az emberi szem látóképeségére, azon módon tételezi fel a hit az észet, a tudományt. Az ész és a hit segítségével át-lépjük a sötétség határait. Krisztus az élet világossága: ragaszkodjunk ehhez a kedves világossághoz . . . !

Azokon a tanokon, amelyeket a pantheizmus s az atheizmus hirdet, végighaladva, s a szilárd meggyőződésre juttatta a hallgatóságot, hogy az élet és a lélek értékelessé nélkül, önzérzet és önbecsülés elvetése mellett, nem adhatnak amozok tavolról sem olyan világnézetet, aminőt a kath. vallás, amely az arany középúton halad, amely szerint az ember nem Isten, de állat sem!

Mint a turistát a természet csodás szépsége az égi légkörbe felnyúló hegyes csúcsokra hívja, hogy onnan tekintsen a feltáruoló kép szingazdag világába, — úgy a kath. világnézet a hívőt emelkedettebb, tiszta gondolkodásra, a küzdés világának értékes, szép, reményt, boldogságot s melegeledést nyújtó tárházába vezényli . . .

Sajnáljuk, hogy nem regisztrálhatjuk eme vallásbölcséleti konferenciák tárgysorozatait, amelyeknek erkölcsi igazságtai mélyen belevésődték a hallgatóság szívébe. Vajha a kath. ifjúság megőrzendő kincsül, örökre megtartaná azokat.

Hegyközség alakítása.

A gyulafehérvári szőlőbirtokosok jobbmódú és intelligens eleme hosszas lethargiából felébredt és az 1894. évi XII. t.-c.-ben a modern szőlőkultúra részére hízított előnyöket és kedvezményeket a hegyközség megalakításával részére igénybe venni óhajta.

Tizenhat év kellett ahhoz, hogy végre valahára belássák az érdekeltek, hogy a tekintélyes magán- és közgazdasági vagyont, mely a felújított szőlőkben fekszik, ki kell venni a kezdetleges és semmi biztonságát nem nyújtó általános mezőgazdasági adminisztráció és felügyelet alól és be kell szüntetni a szőlőtermelessel foglalkozó legkisebb faluban sem túrt állapotot, hogy a szőlőkben a járás-keles, önkényes szedés, prevarikáció ellen és fenyegető károk elleni védekezés érdekében semmi hathatós, általánosan kötelező intézkedés nem történt.

Hiába igyekezett egyes szőlősgazda védekezni, szomszédja, a hegyvő vagy idegenek nembánomsága, esetleg rossz indulata károkat okozott, melyek ellen legfeljebb úgy tudta magát némileg biztosítani, hogy nagy áldozat árán saját őrt tartott. Nem is emlíve, hogy a szőlők aljában letelepített gyümölcsösökből legfeljebb izelőlnek jutott a gazdának valami, drága ültetvényei a szabad legeltetésől, katonai gyakorlatozástól stbektől nem voltak biztonságban.

A megalakult hegyközség már elkészített rendtársaság alapján saját önkormányzatállyal igyekezni fog ezeken a bajokon segíteni. Noha előre láthatóan sok nehézségbe fog ütközni a régi rossz szokásokkal és rendetlenkedőkkel megküzdeni, de a rendszerető vagyonos és intelligens elem ösztetartással és kellő tapintattal, de hajthatatlan rendszerteretével mégis képes lesz az elhanyagolt viszonyokat rendezni.

A megalakult hegyközség önkormányzatába egyesíti a gyulafehérvári határban fekvő összes

szólódásokat, kivéve az erdélyi Püspök tulajdonát képező „Rózsamál” és a majorban levő „Kutyamál” szövegterületet.

Rendtartása értelmében ügyeit a közgyűlések, 16 tagból álló állandó választmány, egy hegybíró és 11 hegyúr által intezi. Önkormányzatilag szabályozza a hegyőrzést — a munkaidőt — a munkás törvény és más kormányrendeletek intenzív végrehajtását — a hegyrendészetet — a termények betakarításának ellenőrzését stb. Gratulálunk az életrevaló eszme megtestesüléséhez.

Csak valyetve előre!

H I R E K.

Közgyűlésünk.

Az erdélyi római katolikus irodalmi társulatnak február hó 20-án vasárnap délelőtt 11 órakor a gyulafehérvári róm. kath. főgimnázium első emeleti tanács-termében tartandó felolvasással egybekötött közgyűlésére ismételen bátorodunk fölhívni az összes tagoknak és érdeklődőknek szíves figyelmét. A közgyűlésen Ujjfalusi József dr. volt elnökről emlékeztetést mond Kőrödy Péter dr. székesegyházi kanonok és felolvasást tart Szentiványi Róbert dr. teológiai tanár. A felolvasásokon minden érdeklődő jelen lehet.

— **Személyi hír.** Püspök urunk hétfőn éjjel Kolozsvárról Zombory László titkár kíséretében Budapestre utazott, honnét szombaton tér vissza székhelyére.

— **Majláth Gusztávot,** Erdély püspökét fővárosi időzése alkalmából a székely ker. szociálisták küldöttsége kereste fel. A küldöttség szónokája Józsa János meleg szavakkal ecsetelte, hogy az ország mily romlás szélén van és ennek oka, hogy a nepek nem törődnek Istennel, sem hazával. Kérte szavaival a püspököt, hogy hasonlóan oda, hogy minden faluban meglegyen a ker. szoc. egyesület. Gr. Majláth Gusztáv meleg szavakkal válaszolt s kiemelte, hogy mily jól esik a székely nép hozzá való ragaszkodása s kijelentette, hogy nem fog elfeledkezni kívánságukról. A szervezés gyorsan folyik. Az elismerés Bóér Pál jogszigorlót illeti, ki fáradságot nem ismerve toborozza székely testvéreit egy táborba.

— **A gyulafehérvári főgimnáziumot** a főhatóság járvány miatt 3 hétre: február 15.-től március 8-ig bezárta.

— **Az oltáregyleti hangverseny** iránt a vidéken is nagy az érdeklődés. Zalatnára plakátokat kérték.

— **Oltáregyletünk hangversenye előtt.** Mint jeleztük, városunknak ez az életre való egylete vasárnap, febr. 20-án hangversenyt tart. Tartja pedig 10 éves fennállásának emlékére. Tíz év egy eylet történetében nagy idő s ezzel a tíz évvel homlokán hívja meg estélyére városunk egész társadalmát. Legyen tehát ott mindenki; az oltáregylet ritkán lép így a nyilvánosság elé, — hogy a közönség áldozatkészségét ki ne merítse. Ez alkalommal joggal apelál. A műsor a következő: 1. De Doss: „Lux orta est iusto.” Előadja a férfiak zenekísérettel. 2. A beszélő számok. Tartja Soóthy Gyula, egyesületi igazgató. 3. Rossini: Pastorale a Tell e. dalműből. Előadja a katonai zenekar. 4. Egyedül. Szindarab. Irta Szalai Mátyás. Ida, árvalányi Roska és Rózsika. Az igazgató: Güttnér Elza. 5. Schreiner: „Glück-tól Wagnerig.” Időrendi potpourri. 1. Gluck: Nyitány az „Armida” dalműből. 2. Haydn: „Symphonia”. 3. Mozart: „Don Juan” Finalja.

4. Beethoven: 5. Symphonia. 5. Weber: „Büvös vadász.” 6. Mendelssohn-Bartholdy: „Nászinduló.” 7. Schubert: Ständchen. 8. Wagner R.: „Rienzi” nyitánya. 6. Dr. Cholnoky Jenő egyetemi tanár előadása vetített képekkel. 7. Verdi: „Gerusalem...” az „I. Lombardi alla prima crociata” c. dalműből. Előadja a férfiak zenekísérettel. — Énekel a papnevelő intézet énekkara. A zenét a 31-ik gyalogezred zenekara szolgálta.

— **Színház.** Mult számunkban helyszűke miatt nem emlékeztünk meg a kath. legényegyesület február 6-iki színelőadásáról, amely rendkívül nagy érdeklődéssel és nagy közönség előtt folyt le a Vigadó termeiben. Szólván tehát róla, örömmel állapíthatjuk meg, hogy az egyesület törekvő ifjúsága derekas munkát végzett. A Cifra nyom. országban olyan darabot adott elé, mely nemcsak terjedelmével, hanem egyuttal drámai sajátságával is kemény próbára tette a szereplőket. A női szereplők közül különösen Pák Mariska, Gál Annuska, Szinyi Jolánka és Molnár Rózsika váltak ki. A Pák Mariska Eszterre nagyon tetsző alakítás volt. Azok a jelenetek, amelyekben a szenvedély elragadtatásaiba kellett magát beletalálnia, kitűnően sikerültek. A feltékeny Bellát Gál Annuska igen kedvesen, szeretetreméltóan mutatta be. Molnár Rózsika szintén elismerésre méltóan adott egy részt a cifra nyom. országból. Mezesné szerepében Szinyi Jolánka valóban fölülmulhatatlan volt. Valanikor a nemzeti színházban Vizváryné alakította Mezesné, kétségkívül művészi módon. De ez a mi zsörtölődő, larmás, úrhatnám Mezesnének is olyan könnyed, otthonos és eleven játékos, annyira naiv és kedves volt, hogy méltán tapasztalhatnánk a közönség. Diószeghy Pepi és Bakó Erzsike s a többi női szereplők, a sok Luci, Juci rövid szerepükben is odaadással buzgókodtak az ösztájték sikere érdekében. A férfiak közül elismerés illeti meg Szilágyi Józsefet, az előkelő számtanácsost, Sebestyén Gábort, a csupa cifra nyom. országos diurnista Csoma Bálintot, Roska Láci, Pászkaó Jánost, Manninger Viktort és Gedő Mihályt.

Az estélyen felülfizettek: Gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök 20 korona, Schermann Kálmán, Rass Károly 10—10 kor., Zomora Dániel 5 kor., Löw Károly, dr. Roska Miklós 4—4 kor., Nemes Ferenc 3:20 kor., Butyka Sándor, dr. Fejér Gerő, dr. Friedmann Gyula, Márk Mihály 3—3 kor., Majláth Ferenc, N. N. 2:20 kor., Debreczeni József, Enghy Károly, dr. Kontz Viktor, Jungbauer Mihály (Piski), özv. Lakner Antalné, Kárpiss János, Judovits Jenő, dr. Koszte Emil, Molnár János, Sándor János (Nagyenyed), Bíró Ferenc, Salamon Szabin, Pál Antal, Machó Ferenc, Varajti Boldizsár, Vég Ede (Piski), Fenichel Simon, Veress Ignác, Bujáki Domokos 1:80 kor., Duhau Lajos, Fuhrmann Alfréd, N. N., Bródi Imre, dr. László Jenő, Haraly Béla, Csiszár József, Ulrich György, N. N., N. N. 1:20 kor., Erdélyi Gyula, Tibád Gergely, Ságer János, Harafi Györgyné, Vincze Albert, Ujlaky Béla, Labud József, Barta Ignác, Kopacz Lajos 1—1 kor., Rácz Tamás 80 fill., Lorch András 60 fill., N. N., N. N., Erdődy Károly 40—40 fill., Duducz Bálint, N. N., Bentsik István, N. N., Szilágyi Lajos, N. N., Sebestyén István, N. N. 20—20 fillér. A nagylelkű adakozóknak e helyen mond köszönetet a hálas rendezőség.

A városi Vigadó sohasem látott akkora közönséget, mint a mekkora erre az estélyre összegyűlt. Nekünk azonban különösnek tetszik, hogy e nagy közönségben izraelita polgártár-

saink a legminimálisabb számban voltak képviselve, holott tudvalevő dolog, hogy a kath. legényegyesület elnöksége a városi társadalmi élet felvirágoztatása érdekében már többször adta tanulejt annak, hogy nem ismer ezen a terev felekezeti álláspontot. Reméljük, hogy jövőben nem fognak tartózkodni az egyesület előadásain való részvételtől.

— **Közgyűlés.** A kolozsvári keresztény szociális egyesület a közel hetekben tartotta meg évi közgyűlését, melyen egyhangú lelkesedéssel ismeltelen Kende János Szever róm. kath. segédlelkész választott meg elnöknek.

— **„Ha őseink Mária-tisztelek voltak,** a mai magyar ifjúság sem lehet más.” Prézisünknek a febr. 2-ik ünnepélyünkön elmondott beszédének e resze jut eszembe, midőn erről az ünnepélyről akarok egy kis tudósítást írni. Ugyanis kongregációnk febr. 2-án hazi ünnepélyt rendezett, amelynek fenjét emelte az a körülmény, hogy ekkor avattuk Kongregációnk kebelébe Kádár Ferenc kolozsvári joghallgatót. A felavatást prézesünk végezte a szent mise alatt, amikor a magisztratus tagjai szentáldozáshoz járultak. Ezután folyt le az ünnepély, melyen Elek és György VI. o. t. alkalmi költeményt szavalt, Mindszenty Gedeon: „Gerlepár” c. költeményét. Buchinger M. és Györbör Gy. énekdruett adtak elő zenekísérettel. Most prézesünk szent beszéde következett. Közvetlen, szívhez szóló szavakban fejtegette a Mária-tisztelet szükségességét. Végig vezetett a magyar történelmen, kimutatta, hogy Magyarország nagy fiat minden ilyen hű fiait voltak Mária-nak, s nekünk sem szabad vallásosságban hátrálni állnunk! A mai korban a tengeren evezők csillagához kell fordulnunk, ha nem akarunk eltévedni a hitelenség és vallástalanság mérhetetlen tengerén. Erre van szüksége a magyar ifjúságnak!

— **A Nagyenyedi Oltáregylet** saját pénztára javára február hó 20-án d. u. 5 órakor a régi városháza nagytermében alábbi műsorral összejevetelt rendez, melyre tagjain kívül bárki mást szívesen meghív a rendezőség. Műsor: Wagner: Tannhäuser dalművéből az „Alkony-écsillag” c. részt éneklő az Előre dalkör vegyeskara. 2. A magyar Mária-kultusz-ról felolvas dr. Berze Nagy János. 3. J. Haydn: G dur vonós negyeseből, az Adagio tétel előadását hegedűn: Wolfarth Lőrinc és Sándor Jenő, brátson: Seemann Vencel és gondokán: dr. Liman Emil. 4. Várady „Ezüst fátyol legenda”-ját szavalja Albert Margit. 5. Beethoven: „Isten: dicsősége” című dalát éneklő az Előre dalkör vegyeskara. — Belepődij: Személyenként 1 korona, tanulójegy: 60 fillér.

— **Mint 15 év óta mindig,** úgy az idén is Wisnievszky Antal plébános és c. kanonok buzgólkodásából a bukovinai Andrásfalván nagy ünnepélyességgel tartották meg a farsang utolsó három napján a 40 órai szent-egimádást. A tágas templom reggeli 5 órától este 7-ig telve volt ajátatoskodókkal mind a három nap. P. Korbuly Z. Ignác szentferenc-rendi atya, szamosújvári h. házfőnök naponként két szt. beszédet tartott a közönséggel zsufoált telt templomban, míg a német nyelvű filialiskokból összesereglett hívek részére Handl Bertraud József luiseuthali plébános tartott naponként két szt. beszédet. Az ezen alkalomra meghívott négy gyónató atya gyónószékai a szó szoros értelmében el voltak árasztva a gyónó közönségtől. Valóban szép példája a lelkipásztori buzgóságnak mindnyajunk részére.

— **Fiedler Lípót jézustársasági atya szentgyakorlati** Kolozsvárot febr. 9—16-ig. A kath. főgimnáziumban a szentgyakorlatok alkalmával 12 gyönyörű beszédben emelte fel az ifjúság lelkét Istenéhez a nagyképzetségű jézustársasági atya. Minden beszédéből az ifjúság

nagy szeretete, az ifjú lélek mély ismerete és kiváló bölcselési és teológiai képzettsége ragyogott elé. Az alsóbb osztályokban a szent gyakorlatokat Dr. Komáromi Dezső kegyesrendi theol. tanár és prefektus tartotta. A püspök úr önmagméltsága is megjelent az ifjúság között, hogy emeljen, lelkesítsen. Fáradtságot nem ismerve, örömmel gyöntatta őket, vasárnap reggel pedig szentmisét mondott nekik, megáldoztatta és megáldozta az ifjúságot. Utána a jeles jezsuita szónok az egyetemi hallgatóknak tartott vallásbölcseleti konferenciákat a szemináriumban. Az első esti beszéde annyira elragadta a hallgatóságot, hogy valóságos tapsviharban törtek ki és a nagy hatást az is mutatja, hogy bár a kijelölt idő lejárt, kérve kérték, hogy beszédét tovább folytassa. Nagy bölcselési és teológiai képzettsége kiváló, szónoki képességével itt még jobban érvényesült, mint a főgimnáziumban.

— **Dr. Prohászka Ottokár püspök Kolozsvárott.** Szekesfehérvár langlekü püspöke megígérte, hogy febr. 23-án Kolozsvárra jön, hogy három napi szent gyakorlatot tartson az oltáregyesületnek. A nagy tudós püspököt, a kiváló szónokot nagy örömmel és lelkesedéssel várja a kolozsvári kath. intelligencia, de kivált az Oltáregyesület, melyet megjelenésével oly nagy megtiszteltetésben részesít az egyházfejedelem.

— **Kérem a hazafias szekely közönséghez.** A fővárosban élő szekely munkások alázatos kérelem fordulnak a hazafias szekely papsághoz és közönséghez. Ugyanis hazánkban a nyomor kivándorlása készített, hogy minden napi kenyerünket megkereshessük. Hogy munkához jussunk, kénytelenek voltunk a hazát és Istent tagadó szocialisták táborába mennünk. Ősi erényünk nem tűrte azt a galád játékok, amelyet ezen minden emberi jóerzésből kivetkőzött jakabok velünk üztek, otthagyták őket, a hazafias és vallásos alapon álló keresztény szocialisták táborába szegődünk. Nagy nehezégeket kellett leküzdjünk s most is a nyomor szelén állunk, mert befizetett tagsági penzünket otthagytuk s nem tudjuk segíteni beteg és munka nélküli tagjainkat. Testvéreink ki vannak tevé a nyomornak és éheznek, ezen indokok alapján kerjük a hazafias szekely papságot és közönséget, hogy pár fillerrel bennünket támogattatni meltoztasson. A begyűlt összegből egy napközi otthont és a cseledeleányok számára menhelyet akarunk felállítani. Ezen humanus cél csak úgy érjük el, ha az otthon maradt tehetősek bennünket komoly, szociális munkánkban támogatnak. A penzadományok B o e r Pál jogszigorló, a keresztény szocialisták szekely szakosztályának titkára címére: Budapest, VIII., Maria-utca 11. sz. I. e. küldendők. A jóságos Isten fizesse vissza kamatostól áldásával és kegyelmével.

— **Erzsébetvárosról** írja tudósítónk: Jóságos főpástorunk ittele alkalmával új életet öntött az erzsébetvárosi katolikusokba s föl-rázta őket abból a lethárgiából, melyben azelőtt jó ideig szinylódtak. Ezt az apostoli ténykedését folytatta a megüresedett lelkesítő állások betöltésével, oly egyéneket állította a két egyházköztség élére, akik nemes hivatásukat megértik s annak minden tekintetben megfelelni igyekeznek. S t e i h a u e r Ferenc esperesplebános és M e r z a István lelkész a legszebb egyetértésben fáradoznak a hitélet ápolásában. Előbbi újból szervezte az évtizedek óta fennálló örmény oltáregyesületet, utóbbi pedig vasárnap alapít íyét latin szertartású hiveivel. A bőjtű szent beszédek alatt mindkét templom megtelik ájtatos hívőkkel, akik magukba szállva, szorgalmasan készülnek a husvétű szent gyónásra és áldozásra. A templomepítő bizottság f. hó 5-én a templomalap javára másorral egybekötött táncestélyt rendezett, mely ügyerkölcsi, mint anyagi tekintetben fényesen sikerült, ami első sorban szintén az esperes és lelkész

érdeme. Egyelőre csak ennyit akartam jeleníteni, remélem azonban, hogy nemsokára ismét életjelt adhatok magunkról.

— **Szt. Antal szegényeiről.** A nagyenyedi minorita templom „szt. Antal persely”-ének hűségese gondozója F o l y o v i c h Sándorné úrnő az 1909. évre vonatkozó persely-számadást elkészítette, amelyből kitűnik, hogy a 730 K. 44 f. egész évi bevétellel szemben 749 K. 96 f. kiadás volt, tehát 19 K. 52 f. túlkiadás állapított meg. A múlt évben majdnem 400 koronával kevesebb volt a bevétel az azelőtti évek bevételeihez képest, ami kétségtelenül a hirtelen fokozódó drágaságnak tudható be. A számadás a legnagyobb rendben vezetettik. A 12 korona pénzszegélyen kívül az egész évi bevétel a szegények kenyerére fordítottat. Kiosztott szegényeknek vallásfelekezeti külömbőség nélkül összesen 2150 drb. fehér-kenyér. Midőn a megvizsgált számadásra vonatkozó észrevételeinket e helyen közöljük, erkölcsi kötelességünknek ismerjük a magunk és az irgalmas szívű embertársaink támogatására rászoruló szegényeink részéről is a mindenkinek elismerésére méltán érdemes F o l y o v i c h Sándorné úrnőnek halás köszönetünk kifejezini azon jóságos szeretetteljes gondoskodásért, amellyel viseltetik szt. Antal szegényei iránt! A jó Isten fizesse meg csendes jó cselekedetét neki és mindazoknak, kik észrevételül osztogatnak könyeket-száritó segélyt!

— **Vetőmag beszerzése.** Mint értesülünk, új termésű lucernából az idén közel sincs annyi, a mennyi szükséges. Sok felől fognak azért ajánlani, mely régi maggal és értéktelen Turkesztánival lesz keverve. Répamagból a szükségletnek alig termelt 1/3-ad része. Hogy mi mindent fognak megpróbálni csiraképes, fajazonos répmaggyanánt eladni a gazdáknak, arról sokat lehetne írni. Ily körülmények között óriási fontossága van a védekezésnek, mely első sorban abból áll, hogy ne induljanak a látszólagos alacsony árak után, hanem ügyeljének az árú minőségére. Ugyanis a magas árak minden esetre arra készítetnek egyes magárusokat, hogy régi, csiraképtelen mag hozzákeverésével alacsonyabbra szállítsák le az árt s így természetesen az értéket is, miáltal olcsóbb árakat szabhatnak. Ezért ajánljuk, hogy gazdáink az idén a legmesszebbmenő garanciát kössék ki úgy gazdasági, mint kert magvak bevásárlásánál s különösen a külföldi cégektől követeljük, hogy szavatoljanak a magyar mezőrendőrségi törvények szerint, különben nem lehet tőlük kártérítést kapni. Hogy azonban eleje vétessék a sok kellemetlenségnek és súlyos károknak, legajánlatosabb hazai céget igénybe venni, mint p. o. a közkezdelt M a u t h n e r Ödön cs. és kir. udvari magkereskedését Budapesten, mely cég becslésben áll fenn már 36 éve és különben is be van igazolva, hogy a Mauthner-féle magvak a legjobbak és azokban még soha senki sem csalatkozott.

— **Sepsiszentgyörgyről** írják: M e c z n e r Béla felmentett főispán a február 19-én tartandó rendkívüli tisz. közgyűlésen fog Háromszék vármegye közönségétől elbucsnuzni. Az új főispán gróf H a l l e r János volt főispán fia: gróf H a l l e r József lesz.

— **A karcfalvi** február hatodik tómbolástély egyike volt a közönséges eddig rendezett lesikerültebb jótékony célú estélynek. Örömmel láttuk ez alkalommal a csiknagybaldogasszonyi tekintélyes egyházmegyének és a környékbeli intelligenciának ösztinte, barátságos és szolid együttérzését, rokonszenvét, élénk hangulatát. Elmondhatjuk, hogy az érdeklődés az estély iránt osztatlan, a részvét kedves volt. Összevonzotta a lelkeket nem csupán a vigalomvágy, s talán

nem csupán egyedül a szent cél, hanem a rendező buzgó hölgyek szeretetreméltó egyénisége, fáradozása, ifjú leányaik élénksége s kereskedő ifjúságunk ismert udvariassága. Mindannyiuk kitartó buzgósa, lelkes tevékenysége és a tombolatárgyakat adományozó hívek áldozatkészsége a legmelyebb hálára kötelezte a résztvevőket és mindazokat általában, kik a csiknagybaldogasszonyi óségi templom szépítését igazán szívből óhajták. Az estélyen befolyt 562 koronából 400 korona tiszta jövedelem a templom szépítésére lesz fordítva. Köszönet a felülvezetéseket.

— **Meghívó.** A szekelyudvarhelyi Oltáregyesület 1910. február 20-án, vasárnap, a Budapesti szőlőda nagytermében műsoros estélyt rendez. Előadást tart S z e n t i v á n y i Károly prépost. Az érdeklődés városszerte igen nagy. Kezdeté este pont 8 órakor.

— **Nepies előadások Gyergyóalfaluban.** Azon gondolatot inditattva, hogy a nép mindig nép marad, vagyis az ő gondolatokere nem terjed a kapuján, a templomán, a községházán és a határan kívül, épen azért vezetőknek kell hely az ő közös érdekeiket és nemzetfenntartó kötelességeiket illetőleg gondolkodni és ezen gondolataikat, hasznos ismeretikkel velők közölni; a gyergyóalfalui tantestület és kath. Népszövetség vezetősége elhatározta, hogy a nagybőjtű minden vasárnap delutánján nepies előadásokat tart. Az első előadás f. hó 13-án kitűnően sikerült. M i k l ó s István esp.-pléb. a tőmörülés szükségességeről szólva, szufolt nagy teremben nyitotta meg az előadásokat. K a b d e b ó Kálmán tanító tanulások, ügyes előadást tartott az „Ústökösökről.” H o r v á t h Mihály „Könnyű az asszonyoknak” című népiratékát szavaltta el nagy tetszés között a házasok okulására, végezetül az esp. úr a kath. Népszövetség februári füzetét ismertette röviden, az előadásokból a tanulságot levonta, és egy szép Mária-ének megtanulása után azaz oszlottak szét, hogy máskor még többen előjőnek. Tanulság: aze a nép, aki foglalkozik vele!

— **Olaszországi kirándulás.** A kolozsvári Ferencz József tudományegyetem asvány- és földtani intézete nagybobszabású exkurziót tervez az olaszországi természeti szépségek s ritkaságok tanulmányozására. E kirándulás 1911. év tavaszának folyamán lesz s az előkészületek már megkezdődtek. Az egyetem zaláiban dr. S z á d e c z k y Gyula prof. fog sorozati előadást tartani a geologia köréből s a befolyó jövedelmet e célra fogják fordítani. A közönség nemes, ügybuzgó pártfogásától sok várható tehát, hogy az ifjú geologusok e tudományos s lelki élvezetet nyújtó útjoknál megtehessek.

— **Tan- és felvételdíj kárpótló államsegély,** valamint a fizetéskiegészítő államssegély kérvények a községi és felekezeti iskolák számára megszervezve, a szükséges utatással és mellékletekkel ellátva megjelent és 2 K küldése ellenében kapható: G y e r k e s Mihály ig. tanítónál S z e k e l y u d v a h e l y e n.

— **Szociális kurzus Köszvart.** Február 19-én, 20-án és 21-én szociális kurzust rendez a magyar társadalomtudományi egyeslet helyi bizottsága. Előadók: Dr. A p á t h i (a ferrenstá), N a g y Károly ev. ref. theol. igazgató, R o s e n b e r g Augustus, Dr. L a k a t o s Geza, Dr. B a r a n s z k y Gyula, ifj. E r ö d i Béla dr., G i e s s w e i n Sándor dr., R a v a s z Laszlo dr. stb. Minden rendjén volna, hisz' egy kis protestáns barátkozás igen jól esne, de különösnek látszik a szabadkőmives Apáthy szereplése egy Giesswein Sándor mellett.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

* **Horváth János: Ady s a legújabb magyar lyra.** Budapest, 1910. Ára 1.20 K. — Arról a rendkívül fontos küzdelemről, mely már évek óta folyik a magyar költészetben, sokan nem tudnak, mert nem érdekli őket; sokan tudnak, de egyoldalúlag, ezek úgy járnak, mint a körösi gazda, aki a kőbányai sertesházak megtekintése után hazatérve csalódottan panaszkodott a komájának, hogy ő Budapestet egész másnak gondolta. Horváth János könyvecskéjének az a kettős célja, hogy élvezetesen bemutassa a jelen irodalmi harc képét és azt miu-

den oldalról megvilágosítsa. És aki ezt a könyvet elolvassa, lehetetlen, hogy továbbra is közönyszön maradjon az irodalom, főleg a költészet iránt, melynek fontos válságát jelenti ez a nev: A dy Endre. Lehet, hogy a harc végétől meg messze vagyunk, de az már is bizonyos, hogy ezután másképp lesz. Az a kérdés: hogyan? Hogy egyáltalán másképp lesz, az kétségtelenül Ady Endre érdeme. A másik kérdést nem szabad Ady-nak megoldania, mert akkor sok fekete lap kerül a jövő magyar irodalomtörténetbe. Horváth János is nagyon jól tudja ezt és gyönyörűen ki is fejté. Adyék fellépését az Arany-Gyulai klasszicizmus reakciójának tekintti. Ady magát két oldalról mutatja be: nagy és törpe oldaláról. Adyban nagy a tehetség, a költői ér, a technikai készség, de törpe a jellemes, magát fegyelmező, szenvedélyeitől független ember; az ember és költő szorosan összeforrottak benne és ez az ő tragikum. Költészeté új, bámulatos, nagyszerű: egyik oldalról; szárnalmas, rongyos, agyagos; más oldalról. Szakít a multtal, de nem, hogy olyan újat adjon a helyébe, mely maradandó volna, hanem azért szakít, mert a mult eles ellenété az ő szabadjára eresztett ösztönének. Hát ez nyomoruságos költés, valószínű vandálistikus a szellemi világban. Témái hol nemesekek, kedvesek, hol meg örült fantazmák. Az emberre olyan hatást tesz, mint mikor a gyerek táncoltatja paprikajanesiját. Így táncol Ady Endre is a szenvedélyek dirigálása szerint. Ennek az állapotnak bírálata ez az egy szó: szegény! Minderről gyönyörűen ír Horváth János. Nemes erkölcsi világfelfogása, megállapodott, tántoríthatatlan esztétikai érzéke bámulatos higgadságot kölcsönöznek a tollának. Nem idegeskedik, nem szid, ocsaról, elcselődik: csak konstátál, megállapít, következtet, világít és jövendöl: „Valóban, ha elmerülünk önmagunkba; ha leszünk egyéni életünk gyökérszálaiban, egész a minden sokféleséget egybefoglaló ősalpig, le a csodás, sejtelmes, ösztönök birodalmába, melyből ijedten menekül fölfelé a világos értelem sudara, de mely alatt állatiságunk, vegetatív multunk az egész eleven mindenséggel összetapadó eredendő rokonságunk egyre sűrűbb és rejtelyesebb reteei fekszenek, hozzánk szivárgatva fel a tapadó nedveket: lehetetlen valami egyetemes nagy rokonszenve föl nem ovdadnunk, mely mind messzebb gyűrűző körökben ölel át multat és jelent, családot, fajt és emberiséget, az egész létező testvér nagyvilágot. Lehet, hogy jóslatom csak, de Ady végigolvassa úgy érzem, hogy neki ezt a leszállást meg kell tennie. S ha megteszi, akkor élvezgete, amiért küldetett, akkor elnyeri azt, aminek váltáságot oly drágán, egy fiatal élet feláldozásával fizette meg, miért — mint ő mondja — már régen meglakolt”. Én is szeretem hinni, amit Horváth János: Ady visszafordul meg! Mert hiszek a költészetben és az esztétikában, melyek ritkán tagadják meg egymást igazán.

Omega.

* „A minoritarend a magyar középiskolákban.” (Külön lenyomat c. „Magyar középiskola” III. évfolyamának I. számából) Irtá Monay Ferenc dr. Fenti címen azt a működést ismerteti, melyet a minorita rend a középiskolákban kifejt. Ismerteti a rend történetét, magyarországi működését és a tanárképzésre vonatkozó határozatait. Végül az oktatás és nevelés című fejezetben a rend mult és jelen középiskolai működéséről ad számot.

* Erdély. Honismeretű folyóirat. Legutóbbi száma a következő tartalommal jelent meg. Hermann A. Az E. K. E. és a népművészet. Szentkatalinai Bálint B. A székely népművészetéről. Katona Zs. úti naplója. XIX. évi jelentés. Különfelek. Könyvestár. Egyesületi élet.

* „Borróneus” hitkönyvtári folyóirat (Győr; előfizetés S. K.), legújabb derék füzete a böjti vasárnapokra közöl tartalmas, népies szentbeszédet és Plebános avatott tollából igen szép nagyböjti sorozatot Urunk kinszenvedéséről. Minden lelkipásztornak jólekkelt merjük ajánlani ezt az erdemes folyóiratot.

* Udvarhelyi népnevelés cím alatt az „Udvarhelymegyei Tanítóegylet” a vármegyei népnevelés és népoktatás emelése, a kulturális törekvések támogatása és vezető irányítása céljából, havonként megjelenő közlönyt alapított, melynek első számát bő tartalommal most vetjük.

Nyitlter.)*

Dicsőszenmárton, a postabélyeg kette.

Van szerencsém értesíteni, hogy ügyvedi irodámat

DICSŐSzentMÁRTONBAN

megnyitottam.

Tisztelettel

Dr. GYÁRFÁS ELEMÉR,
ügyvéd.

Szerkesztői üzenetek.

Üzenet Senextől — „Senex”-nek. Különös lapolvasó vagyok. Legelsőbben és a szerkesztői üzenetekben futok át. A „Közm.” 5-ik száma meglepett. Üzennek nekem, pedig annyira „begombolkozott” begubozott vagyok, mint az öszeres liberálisok s várom, hogy engem keressenek meg. De ennek a szerkesztői megkeresésnek nem öröndtem, mert „szemrehányásról”, „időszertlen” s „eles” sorokról vádol engem. Pedig én nagyon szelid és időszertű szoktam lenni — bár többször borús, mint mosolygó. Most is azért borultam el, hogyha majd a halás utókör szellemi szülötteinket összegyűjti, nehogy kavarodást okozzanak a különböző alkattu szülemények s esetleg épen „Senex” (nro. II.) hánja meg... Mert ha Isten jóvoltából igazán „Senex”, akkor évek óta láthatta e nevet kivált a „Közm.” ben; ha pedig nem látta, akkor csak „Pseudosenex”.

P. I. Nines hely a megnyitó beszédek közlésére.

V. S. Deményháza. Köszönet.

Karcfalva. A felülüzetek közlésére sajnos nem jutott hely.

Mezősámsod. Jönni fog, — csak türelmet kérek.

A közeljövő küzdőtere. A kereszt alatt. Oltár- és hazaszeretet. Megérkeztek mind és türelemmel várják, míg rájuk kerül a sor. Csak kisse alaposabban dolgozzék. — gyors munkával sok a vesződségem.

Úlke. Gy. K. Lapunk számára nagyon hosszú, szaklapba való; a mai postával „kivételesen” visszaküldöm. Rövid dolgokkal szivesen várom.

Egy fény sugar. Uraságod kissé vakmerően versel; ime egy szakasz:

S z i l a j képzésemmel megostromlom
A rejtélyes és magasztos honát;
Bemegyek a világ sötét csarnokába
S megrengetem hatalmas oszlopát.

Kérem ne verseljen, — inkább tegyen jó nagy sétát a szabadban. A vers elmerült.

B. P. Budapest. Muzgalmukról értesítsen néha. Szivesen.

Aachen. Csak a nagyon részletes leírástól óvakodjék, — mi messze vagyunk onnet. Üdv.

* E rovatért nem felelős a szerkesztő.

Keresztény családok lapja AZ ÉLET.

Szerkesztő: Andor József. Főmunkatársak: Dr. Prohászka Ottokár és Szemere György.
Előfizetési árak: Egész évre 20 kor., Fél évre 10 K., negyedévre 5 kor., egy óra 2 kor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: BUDAPEST, VIII., Szentkirályi-utca 28.

— Szükséges volna az — OLTÁREGYESÜLETI LAP

I., II., III., IV. évfolyama. Az illető bármi árt szivesen megadna. Sziveskedjék az illető ebbeli ajánlatát hozzánk beküldeni.

Méhészeknek fontos!!

Az első magyar kereskedelmi méhtelep tulajdonosa:

Kühne Ferenc Utóda

Budapest, I. ker., Atilla-u. 99.

ajánlja dusan felszerelt raktárát s legjobb és legmegfelelőbb kaptárakból, melyek jó anyagból, pontosan és lelkiismeretesen készíttetnek; továbbá mindenemű eszközöket és szerszámokat, melyek a méhészkedéshez kívántatnak, a legjobb minőségben és olcsó áron elad. Az 1910. évre szóló magyar vagy német nyelvű gazdagon illusztrált és sok ujdonságot tartalmazó főárjegyzékek „Méhészeti Utmutató”-val együtt ingyen és bérmentve küldetnek, valamint bármű utasítások és tanácsok kívánatra közöltenek.

Szőlő-
oltvá-
nyokat

Szállít amerikai sima és gyökerez vasszöket különféle fajokban, fajtisztasáért jótállva legdusabb választékban a már évek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert:

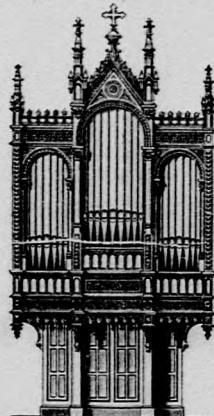
Küküllőmenti első szőlőoltvány telep

Tulajdonos: CASPARI FRIGYES

Medgyes 76 sz. (Nagyküküllő megye.)

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben találhatók az ország minden részéről érkezett elismerő levelek, emellett minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szomint írásbelleg bizonyosságot szerezhet magának fentiszőlőteepfeltétlen megbízhatóságáról.

BODA JÓZSEF

orgona és harmonium építő Csiktaplocán.

Van szerencsém a főtiszt. papság és a m. t. egyháztanács szives tudomására hozni, miszerint

ORGONA és HARMONIAM ÉPÍTŐ MŰHELYEMET

teljesen ujonnan rendeztem be, minek utánna módomban áll a legnagyobb szabásu orgona építését is elvállalni. Bármínemű javításokat és átalakításokat jutányos árban, pontosan eszközölök.

A n. érd. közönség pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

Boda József, orgona és harmonium-építő Csiktaplocán.

ALAPÍTVÁ 1898.

ALAPÍTVÁ 1898.

A Batthyány-intézet közleményei.

Daniel Imre „Diarium“-a.

(Folytatás.)

Con. pag. 16.

XI.

Mantuae, quae Urbs fortissimo praesidio cingitur, atq(ue) elegantibus plateis, splendidisq(ue) Palatiis decoratur tantillo tempore dumtaxat substituitur, quod novis equis praerungendis necessarium fuit. Interea grandissimum Ducale palatium spectari, quod Postae vicinum est, vastissimumq(ue) forum ante se habet.

Sumpto in S. B e n e d e t t o, prandio, quod ex uno Capone cocto octo p a o l i s a Nobis soluto constabat, praetergressi pulchram Civitatem C a r p i Ducis Mutinensis iuribus obnoxiam, ubi Urbs quasi

Pag. 17.

tota, Cursore potentius Tubam suam inflante, in plateas effundebatur, hora noctis septima Mutina(m) adpulimus, Ducatus videlicet Mutinensis Metropolim, cujus Palatia omnia apertas porticus habent, ut tempore pluvio Urbs tota sub porticibus percurrere possit. Nihil sero jam vespere (In marg.: aliud) isthic videre licuit, socio meo importune itineris continuationem urgente. Dum in Diversorio coenam, juvenis quidam, qui linguam germanicam mediocriter loquebatur, multa ex Nobis de Caesaris adventu percontabatur, cui eo ipso die extraordinarius Cursor a Duce Mutinensi obviam missus esse dicebatur. Nos nihili Nobis certi de eo constare respondebamus. Ille suspicatus, Nobis, tamquam Caesarei Comitatus hominibus, jussis regis impositum esse, ne quidquam de ejus adpulsu diceremus, larvam deposuit, et Nobis declaravit, se á Duce Mutinensi in Diversorium missum esse, ut ex Nobis sciscitaretur, ubi Caesarem reliquissimus? Illo haec loquente, miles etiam armatus Diversorium ingreditur et nomine Ducali id ipsum percontatur. Incassum reponebamus, nos ad Caesarei itineris societatem nequaquam pertinere. Insuper eorum animis suspicio, Nos jussos veritatem caelare. Finita caenula, junctisq(ue) equis, hora noctis octava (In marg.: Mutino) iter continuavimus, tota nocte progressi, quin amplius ad tertiam usq(ue) sequentes diei pomeridianam horam prandii causa alicubi subsisteremus, numo si verum

Pag. 18.

dicere oportet, Mutino Florentiam usque debita reflectione caruimus. Pistorium Urbem versus procedentibus Nobis occurrerunt Postales Stationes Formigione, S. Venanzio, Alla Serra de Mazzoni, Paulo, Monte Ceneri, Barigazzo, Pieve di pelago, Boscolungo, Piano Asinatico, S. Marcello, Alle piastre.

XII.

Pistorium, Heturiae venustam sané, atque praeclaram Urbem, Florentia XXV. milibus passuum distantem, hora tertia pomeridiana adpulimus, gastaneis interea, dum novi equi praerungerentur, diuturnam famem explentes, quarum(m) magna ibi abundantia. Spectavi hic magnificum Palatium publicum in quadrato foro situm.

Praetergressi deinde Civitatem P r a t o, cujus insignem Ecclesiam Cathedralem visitavi, canonicè unitam Episcopatus Pistoriensis, hora septima vespertina feliciter Florentiam, nono videlicet nostri ex Urbe Viennensi egressus die, pervenimus, hospitio ad Aquilam nigram capto. Erat hic dies jejunii: socius meus negavit se esurialia fercula (In marg.: necum) comesturum esse, quod itinerantes, ut ille dicebat, lege jejunii non obligarentur. Illo igitur carnibus vescente, esurialem ego caenam solus sumpsit.

Pag. 19.

XIII.

Florentia pulcherrima est Urbs, atque, sive Aedes sacrae, sive profanae, seu Xenodochia, et aliae structurae miro artificio exaedificatae considerentur, ob sui venustatem, et elegantiam admiratione(m) in oculis advenarum excitare debet. Hic primum mihi curae fuit acquirere famulum aliquem linguae germanicae gnarum, quocum colloqui possem, et qui me ad Nunciaturam Florentinam, aliaq(ue) loca, in quibus agendum haberem, deduceret. Sero admodum Coloniensis quidam deprehendi potuit, aetate ita provectus, ut ex ejus comitatu plus molestiarum, quam utilitatis caeperim. Sed isto utendum fuit, quum nullus alter post multam indagacionem reperiri posset! Redditurus igitur litteras Nuncii Viennensis Nuncio Carolo Crivelli adlatus, ad Palatium ejus accessi. Eum nondum é somno surrexisse intelligens, ad Magni Heturiae Ducis Palatium, in extremitate quasi Urbis situm, regidissimo vento flante, perexi, ut Litteras commendatitias, quas Cardinalis Migazzius Florentinae Aulae primario Capellano Canonico F i a s c h i per me scripserat, praesentare possem. Ab eo singulari humanitate, ac benevolentia exceptus sum; et quoniam Florentiae, priusquam Romam iter continuarem, duabus hebdomadis subsistere decreveram, sollicite ille de conducendo bono hospitio cogitabat.

11-én.

(A 16. old. folyt.)

Csak addig időztünk Mantuában, míg kocsink elé pihent lovakat fogtak. A várost erős fal veszi körül, és csinos utcák és paloták díszítik. Időzések alatt a postával szomszédos nagy hercegi palotát szemléltem, mely előtt óriási tér van. S a n B e n e d e t t o b a n ebédeltünk. Ebédünk egy fött kappanból és általunk fizetett nyolc paulusból*) állott. Áthaladtunk a mutinói herceghez tartozó szép városon C a r p i n, hol csaknem az egész lakosság

17. old.

kocsink kürtjének erős szavára, az utcákra tödült. Esti hét órakerkeztünk Mutinoba, a mutinói hercegség fővárosába, melynek palatában mindenütt nyílt portikusok vannak, hogy esős időben a lakosság a portikusokba menekülhessen. Késő este volt már s így semmit sem láhattunk, s társam is nyugtalanul unszolt útnk folytatására. A szállóban vacsora közben egy ifjú tört német nyelven sokat kérdezősködött a császár jöveteléről, ki elé — mint mondák — a mutinói herceg külön futárt küldött. Azt feleltük, hogy erről semmi bizonyosat nem tudunk. Ő azonban, azt gyanítva, hogy mi — mint a császár kíséretének tagjai — felsőbb parancsra nem beszélünk, szint vallott és elmondotta nekünk, hogy a mutinói herceg megbízásából tudakolja, hogy hol hagytuk a császárt. Alig hogy ezt elmondotta egy fegyveres katona jött a szállóba, ki a herceg nevében ugyanazt kérdezte. Hiába volt minden tiltakozás, hogy mi nem vagyunk a császár utítársai.

Az a gyanú szállt szívükbe, hogy mi felsőbb parancs folytán titkoljuk az igazságot. Röviden megvacsorálva nyolc órakerült lovakkal indultunk Mutinóból s egész éjjel haladtunk, anélkül, hogy másnap délután 3 óráig még csak ebédelni is valahol megállapodtunk volna, sőt az igazat

18. old.

megváltva Mutinótól egészen Florencig nélkülöztük a szükséges táplálékot. Pistoja város fele haladva érintettük Formigione, S. Venanzio, Alla Serra de mazzoni, Paulo Monte Ceneri, Barrigazzo, Pieve di pelago, Boscolungo, Piano Asinatico, S. Marcello és Alle piastre postaállomásokat.

12-én.

Etruria csinos és hires városába Pistojába, mely 25 ezer lépésnyire van Florencitől, délután 3 órakerkeztünk. Mig lovakat váltottak, hosszas éhségünket gesztenyével esillapítottuk, mely itt bőviben vagyon. Megnéztem a négyszögű téren lévő nagyszerű nyilvános épületet.

Ezután áthaladva az egyháziilag a pistojai püspökséghez esotolt Prato városom, melynek gyönyörű székesegyházát megnéztem, esti hét óra tájban, Wienből való elutazásunk kilencedik napján megerkeztünk Florencbe, hol a Fekete sasnal szálltunk meg. Épen bőjti nap volt: társam azt mondotta, hogy ő nem hajlandó velem bőjtölni, mivel — mint mondá — az utazókat a bőjti törvény nem kötelezi. S ezért ő hust evett, én pedig bőjtöst vacsoráltam.

19. old.

13-án.

Gyönyörű város Florenc; akár templomait, vagy magánépületeit, akár a vendéglőket vagy más művészi alkotásokat tekintünk, szépsége és csinja által minden idegen szemében bámulatot kelt. Első gondom itt az volt, hogy egy németül tudó szolgát keressek, hogy legyen a kívül értekezem és aki a florenci nunciaturára s mindazon helyekre, hol teendőim voltak, elvezessen. Nagyon későre találtam egy kölni öregot, ki annyira idős volt, hogy kísérete több bajt, mint hasznot okozott nekem. De minthogy hosszas keresés után sem találtam mást, be kellett érnem vele. Elmentem a nunciatusn Carolo Crivellinek palotájába, hogy átadjam a wieni nunciatus levélét. Azt mondották, hogy még nem kelt fel, s azért az etruuriai nagy hercegnek csaknem a város szélén fekvő palotájához mentem csipős szélben, hogy átadjam Migazzi bíboros ajánló levélét, melyet ő F i a s c h i kanonoknak, florenci első udvari káplánnak velem iratott. Ő különös szívesseggel és jóakarattal fogadott; s minthogy Florencben két hétig szándékoztam maradni, szorgosan jószállás után láttam.

) Paulus, olaszosan P a o l o, az egyházi államban használt ezüst pénzdarab, értéke kb. 50 fillér. Bár használatból kiment, nevét még ma is gyakran hallani Róma utcáin. Dieci un pavolo, tíz drb. egy pál.

ALAPÍTTATOTT 1848-BAN.

ALAPÍTTATOTT 1848-BAN.

Melczer Gusztáv

viaszgyertya, szappangyára NAGYSZEBENBEN.

Ajánlja elismert legjobb temp-
lomi gyertyáit minden kívánt
nagyságban viaszból, stearin-
ból és czeresinből.

Számos elismerő levéllel rendelkezik.

Kedvező fizetési feltételek.

Bérmálási lapok, Bérmáltak anyakönyve,

A bérmálás szentségének -
szertartása s minden más egy-
házi hivatalos nyomtatványok
nagy készletben kaphatók:

Papp György

könyvnyomdájában

GYULAFEHÉRVÁRT.

Alapított 1840-ben.
1890-ben állami ezüst-
éremmel kitüntetve. : :

Hönig Frigyes

cs. és kir. szabadalmazott
haranggyár, ARAD,
Rákóczy-utca 11—28.

Ajánlja a hangoknak elő-
revaló meghatározásával

**saját találmányú cs. és kir. sza-
badalmazott harangjait**, melyekkel
igen tetemes súly és ármegetkarítás éretik el-
p. u. egy ilyen szabadalmazott 260 klg. súlyu
harang hangja egy más regibb szerkezetű 460
klg. harang hangjával egyenlő.

**A legújabb ingó rendszerű for-
gatható vasharang felszerelést**, melyek,
a toronyt nem rázkódtatják, járásuk oly könny-
nyed, hogy egy gyermek is több harangot
huzhat egyszerre.

Regi harangoknak ilyen forgatható könnyen huz-
ható vasszerelésre való átalakítását, — repedt haran-
goknak újraváló ontását vagy csekély felülfizetés
mellett való becserelését.

Tüzmentes és szilárd vasharang-állványokat.

Több évi szavatolás. Kedvező fizetési feltételek.

Képes árlapot és költségvetést díjmentesen küld.

FLEISCHER JÁNOS

(Keresztény katolikus cég)
egyházi ruha és reverenda-szabó
PÉCS, Ferenciek-u. 9.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb
szabású, minőségű és finoman kidolgozott **re-
verendák** és **cimadák**, **papi civil öltönyök**
előállítására.

Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. **Mindennemű egy-
házi ruhák**: casulák, pluvialék, velumok, bal-
dachinmok, minisztráns ruhák, zászlok, lobogók,
karingek, álbák, kehelyruhák stb. készítettnek.

Nem kell sem Budapestre, sem Bécsbe menni.
Üzletem **versenyképes** minden pesti vagy bécsi
céggel úgy **szabászat**, **mint ár** és **minőség**
tekintetében. Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól
eszközöltetnek.

! Költségvetés, árjegyzék ingyen. !

— Személyesen is megjelenek —